

Pastoraal Beleidsplan 2023-2028

Wonen, bidden en leven in de Kerk die ik liefheb

1. Inleiding

De afgelopen maanden (voorjaar 2023) hebben Pastoraal Team, Parochiebestuur en Pastoraatsgroep nagedacht en gesproken over de huidige status van onze lokale Rooms-Katholieke gemeenschap. Wat loopt goed, wat vraagt om aandacht en welke veranderingen liggen in het verschiet? Wij willen niet een afwachter maar anticiperende parochie zijn. Met andere woorden, hoe kunnen wij samen hoopvol, realistisch en initiatiefrijk op weg gaan? Het resultaat is een beleidsplan dat voortbouwt op ons vorige beleidsplan 'Zorgzaam en Zichtbaar'¹. Het is een herneming en doordenking van pastorale voornemens die nog steeds leidend zijn, maar in het licht van veranderde omstandigheden en ontwikkelingen opnieuw overdacht moeten worden.

2. Missie - Lokaal herkenbaar en dienstbaar als deel van de Wereldkerk

De synodale gesprekken² die wij in de parochie met elkaar gevoerd hebben zijn een belangrijke leidraad gebleken bij het overdenken van Jezus' opdracht, onze missie als wereldwijde Katholieke Kerk en lokale geloofsgemeenschap. In deze gesprekken kwamen zorgen en noden ter sprake, maar ook wat ons inspireert en ontroert in ons geloof en in onze Kerk. Het Pastoraal Team realiseert zich: het heeft enkel zin een pastoraal beleidsplan te schrijven als wij nog geloven in onze Kerk, geloven in onze lokale gemeenschap, en geloven in wat wij belijden en verkondigen. In een tijd en cultuur waarin het niet meer vanzelfsprekend is om gelovig en kerkelijk te zijn, en in het besef dat onze kerk tekortkomingen heeft getoond, is het goed ons te herinneren wat ons juist inspireert en raakt, waar wij met vreugde rekenschap van kunnen geven:

Koester de naastenliefde die Jezus voorleeft. Zie hoeveel zorg er is voor elkaar in onze parochie, niet alleen door werkgroepen, maar ook spontaan door parochianen onderling. Voorbijgangers die een beroep op ons doen zijn eveneens welkom en worden als vrienden behandeld. Denk hierbij aan uitvaarten, huwelijken, armenzorg, scholen en leerlingen die langskomen, buurkerken en burens met een ander geloof, maatschappelijke organisaties met wie wij soms even optrekken en meer. Wij zijn een gekende, toegankelijke en gewaardeerde geloofsgemeenschap.

Koester de diversiteit van onze gemeenschap. De Katholieke Kerk is geen elite kerk en onze parochie evenmin. Iedereen is welkom naar rang en stand, naar culturele achtergrond, krachtige en kwetsbare mensen, ongeacht financiële mogelijkheden en politieke voorkeuren. Wij zijn niet een familie door onze bloedbanden of onze maatschappelijke status, maar door onze Doop.

Koester dat wij in een cultuur die vaak zo gehaast is, zo op prestatie gericht is, zo individualistisch is en soms zo godverlaten lijkt te zijn, tijd vrijmaken voor God en voor elkaar. Alleen al dat ene uur dat wij samen vieren, zingen, bidden, luisteren naar woorden uit de H. Schrift en de Sacramenten ontvangen, is als een mosterdzaadje in ons leven.

¹ <https://www.lichtvanchristus.nl/wp-content/uploads/2023/04/Beleidsplan-Zorgzaam-enZichtbaar.pdf>

² <https://www.lichtvanchristus.nl/wp-content/uploads/2023/04/Synodale-Weg.pdf>

Koester de hoopvolle horizon die verkondigd wordt in ons geloof, een horizon die voorbij de dood reikt. Er wacht ons een hemels huis waar al onze tranen gedroogd zijn, waar wij met al onze dierbaren herenigd zijn, waar misverstand en onenigheid voorgoed voorbij zijn. Een hemel waar wij onszelf mogen zijn, en elkaar zullen zien zoals de Schepper ons nu al ziet: op ons mooiste. Dit belijden wij, en wij proberen eerste tekens van deze prachtige belofte nu al zichtbaar te maken in ons leven, in onze wereld en in onze parochie.

Koester dat wij dit geloof mogen delen met mensen over de hele wereld. Wij proberen als Katholieke Kerk één gemeenschap te zijn voorbij vele grenzen, hoe uitdagend dit soms ook is. Maar is het niet prachtig om u elders in een andere parochie, of elders in de wereld, thuis te voelen doordat u de gebruiken, gebeden en rituelen herkent?

Koester dat wij een open Kerk zijn, oecumenisch verbonden met onze Christelijke broeders en zusters, en in dialoog met andere religies en levensbeschouwingen.

Koester dat wij een Kerk zijn met aandacht voor ons verstand en voor ons hart. Wij denken kritisch na over wat wij doen en verkondigen. De Katholieke Kerk toont zich in vele studies, documenten, encyclieken en initiatieven betrokken op de grote politieke, culturele, wetenschappelijke, ecologische en sociale uitdagingen in onze wereld.

In een tijd van samenvoegen van parochies tot grote verbanden en noodgedwongen kerksluitingen, waarborgen wij in het ons (toe)vertrouwde gebied van Vleuten-De Meern-Leidsche Rijn herkenbaar, levendig en zorgzaam Katholiek pastoraat. Ongeacht het scenario dat ons wacht – zelfstandigheid of samenvoeging – blijft de lokale gemeenschap die samenkomt in twee kerken een vertrouwde plek en thuis voor oude en nieuwe parochianen. Dit pastorale beleidsplan beoogt haalbare vormen te vinden om datgene wat wij koesteren hier in onze eigen parochie, op onze eigen wijze zichtbaar te maken en verder op te bouwen.

3. Visie – Verjonging, verdieping, verbinding en verantwoordelijkheid

Uit de gesprekken met parochianen in het kader van de Synodale Weg zijn een aantal zorgen en behoeften ter sprake gekomen die samengenomen kunnen worden met de termen ‘verjonging, verdieping, verbinding en verantwoordelijkheid’.

Verjonging

Voor de levensvatbaarheid van de parochie is het vanzelfsprekend noodzakelijk dat een jongere generatie zich aangesproken voelt en ruimer verbindt met de gemeenschap. Er is een grote potentie in onze parochie met een aanzienlijk aantal gezinnen en (jongere) volwassenen (18-50 jaar) die de gemeenschap op bijzondere momenten weten te vinden. Voor een groot deel van deze groep parochianen is deze verbondenheid met de parochie sporadisch, vooral op belangrijke feestdagen, in de liturgisch sterke tijden, bij bijzondere evenementen en activiteiten, of op ingrijpende levensmomenten. Het is voor het voortbestaan van de parochie van belang dat deze jongere generatie in de komende tien jaar drager wordt, het fundament, van de parochie.

Verdieping

Veel parochianen geven aan dat zij het moeilijk vinden het geloof van de Katholieke Kerk en hun persoonlijk geloof te verwoorden. Deze ‘sprakeloosheid’ kan tot geloofstwijfel leiden als indringende

vragen die de moderne cultuur aan ons stelt of die collega's, vrienden en familie aan ons voorleggen, of die in onszelf opkomen, niet voldoende overdacht of beantwoord kunnen worden. Vorming en verdieping door catechese, cursussen en geloofsgesprekken, maar ook concreet diaconaal werk, zijn essentieel voor de vitaliteit van ons persoonlijke geloof en onze hele parochie.

Verbinding

Niet zelden klinkt dat iemand wel gelooft in God, maar de Kerk niet nodig heeft. De kracht van een geloofsgemeenschap is juist dat het geloof niet enkel iets persoonlijks is maar gedragen en doorgegeven wordt door een gemeenschap. Je draagt in jouw persoonlijke geloof verantwoordelijkheid voor het geloof van de naasten nu en later. Deze onderlinge verbondenheid waardoor wij elkaar bevragen en inspireren, waardoor zorgzame, hartelijke en amicale relaties kunnen ontstaan, geven betekenis en leven aan een geloofsgemeenschap. De band tussen de geloofsgemeenschappen rondom beide kerken, de onderlinge band tussen parochianen, en de diaconale zorg voor de kwetsbaren onder ons blijven daarom aandachtspunten in de pastorale zorg.

Het is voor de geloofsgemeenschap van levensbelang om ook verbinding te zoeken met mensen buiten de eigen, vertrouwde kring. Een missionaire kerk is een realistische kerk, een kerk die in de wereld staat, een kerk die weliswaar een eigen stem heeft maar tegelijkertijd deel is van de moderne tijd en cultuur. Hierbij willen we in bijzonder de aandacht vestigen op de wederkerigheid van onze missionaire opdracht en deze ontmoeting: het is niet enkel een kwestie van 'brengen en geven', maar ook van 'ontvangen'. Door met mensen buiten de eigen kring in contact te treden krijgen we zicht op waar deze mensen mee bezig zijn, waar ze mee worstelen en op welke manieren zij duiding geven aan hun bestaan of juist op zoek zijn naar manieren hoe dat te doen. Door met mensen buiten de eigen kring in contact te treden toont de geloofsgemeenschap haar ware gezicht, namelijk dat Jezus Christus er is voor iedere mens, dat wij in Zijn voetspoor er zijn voor iedere mens en voor zijn welbevinden.

Verantwoordelijkheid

Wij mogen ons rijk rekenen dat wij parochie kunnen zijn met twee kerken in een overzichtelijk gebied. De verleiding is hierdoor groot om voor de pastorale zorg volledig op de professionele, pastorale krachten te leunen. Het is echter nodig – zeker met het oog op mogelijke veranderingen voor onze parochie met betrekking tot omvang of de samenstelling van het pastoraal team – dat deze pastorale zorg minder pastor-centrisch wordt en meer gedragen wordt door bevroegen en betrokken parochianen. Er zal een grotere verantwoordelijkheid voor het pastoraat in de handen van vrijwilligers gelegd worden.

4. Strategie – de Synodale Weg in de praktijk

Om het ideaal en de noodzaak van verjonging, verdieping, verbinding en verantwoordelijkheid vorm te geven, zal een aantal stappen genomen worden:

4.1 Van Pastoraatsgroep naar een Groot Pastoraal Team

Met een klein Pastoraal Team (1.0-2.0 FTE) en in een veranderende pastorale context is de pastorale bediening in onze parochie kwetsbaar, zeker als er geen nieuwe Pastoraal Werker benoemd kan worden. Om het pastoraat voor de komende jaren te waarborgen is het noodzakelijk dat de Pastoraatsgroep een grotere rol krijgt en het pastoraat mede vorm gaat geven. Door Pastoraatsgroep mededragers van het pastoraat in de parochie te maken, wordt de parochie minder 'Pastor-centrisch' en beter voorbereid op veranderingen wanneer die zich aandienen.

Het team wil toegroeien naar een 'Groot Pastoraal Team' waar naast de pastorale professionals, die in dienst zijn van de parochie, ook de Diakens, diaconaal assistenten, catecheten en vrijwilligers met een pastorale voeling en vorming aan deelhebben. De omvang is zo'n 5-7 personen. De synodale beweging, die door paus Franciscus in de kerk op gang is gebracht, zien we graag terug op alle niveaus van de parochie en krijgt zo ook vorm op het niveau van het Pastoraal Team.

Het Groot Pastoraal Team wordt actief betrokken bij de vormgeving en invulling van het pastoraat in de parochie. Idealiter zijn de vrijwillige leden ook pastoraal actief zodat zij zichtbaar zijn in de parochie en direct en persoonlijk waarnemen welke vragen en behoeftes er leven. Alle leden van het Groot Pastoraal Team zijn aanspreekpunt voor vrijwilligers van werkgroepen en parochianen. Vanzelfsprekend ligt de eindverantwoordelijkheid van het pastoraat bij de Pastoor en professionele, pastorale kracht(en), en draagt elk lid van het Groot Pastoraal Team hieraan bij naar vermogen en vorming.

4.2 Vorming en verbinding van parochianen

Als het pastoraat van onze parochie ruimer gedragen zal worden door parochianen, dan is het nodig persoonlijke vorming en onderlinge verbinding te stimuleren.

Synodale gesprekken

Tijdens de synodale gesprekken die enkele keren georganiseerd werden na afloop van de Eucharistieviering klonk meermaals de waardering voor deze bijeenkomsten en de wens dat deze vaker georganiseerd worden.

Daarnaast werd ook gedeeld dat het niet eenvoudig is persoonlijk geloof en geloofservaringen te verwoorden en te delen. Dit komt enerzijds door 'geloofschroom', door de groeiende afwijzende houding die voelbaar is in onze moderne cultuur, soms bij onze familie en vrienden, t.o.v. geloof en kerk, maar ook door de confrontatie met falende aspecten van onze Kerk. Anderzijds is er een zekere onmondigheid omdat we niet meer de taal machtig zijn om over ons geloof te spreken, of omdat delen van ons geloof niet meer duidelijk voor ons zijn.

Het Pastoraal Team is voornemens met regelmaat synodale gesprekken te organiseren, bijvoorbeeld weer na het vieren van de Eucharistie, om actuele zaken of geloofsvragen samen te overdenken en hierover met elkaar te delen.

Opleiding tot Diaconaal Assistent, Catecheet en Diaken

Als het pastoraat meer gedragen gaat worden door parochianen, niet alleen door de het Groot Pastoraal Team maar door meerdere vrijwilligers, dan is een goede vorming nodig. Deze vorming zal deels binnen de parochie aangeboden worden, en deels zal gebruik gemaakt worden van de vorming tot Diaconaal Assistent, Catecheet en Diaken die het bisdom aanbiedt³. Het Pastoraal Team is voornemens hiertoe gericht parochianen te benaderen en te begeleiden.

³ <https://www.ariensinstituut.nl/opleidingen>

Toeleiding en vorming van Parochiële Voorgangers, Lectoren en Begeleiders van geloofsgroepen

Parochianen met een aanleg voor en interesse in het voorgaan in gebedsvieringen en uitvaarten kunnen hiertoe gevraagd en gevormd worden. Deze toeleiding wordt door de parochie zelf ingevuld en vormgegeven.

Voor ervaren en nieuwe lectoren zal in overleg een vormingsdag georganiseerd worden met externe professionele begeleiding.

Voortrekkers van de kleine geloofsgroepen (zie verderop) worden begeleid bij de inhoudelijke invulling en keuze voor mogelijke werk- en gespreksvormen.

Zichtbaar maken en verbinden van werkgroepen en vrijwilligers

Er is de afgelopen jaren regelmatige of sporadische samenwerking ontstaan tussen verschillende werkgroepen in de parochie. Deze samenwerking is belangrijk voor de vitaliteit van de parochie en de onderlinge verbondenheid. Om die reden wil het Pastoraal Team de werkgroepen beter in kaart brengen, deze informatie zichtbaar maken voor de betrokken vrijwilligers, en samenwerking stimuleren. De hoop is dat deze transparante en actieve aanpak nieuwe parochianen kan enthousiasmeren talenten in te zetten voor de gemeenschap.

Kleine geloofsgroepen-Huisgroepen

Mensen die in onze tijd bij de parochie betrokken zijn, hebben daarvoor bewust een keuze gemaakt. Er is niet, zoals vroeger, sociale of familiale druk die hen naar de kerk brengt. Vaak leven ze als christen tussen andersgezinden en is er behoefte aan ontmoeting met medegelovigen. Sommigen van deze gelovigen willen, naast participatie in de zondagse liturgie, meer inhoudelijke verdieping of hebben behoefte om zich meer verbonden te weten met andere gelovigen. Kleine groepen, zoals we er al een aantal kennen in onze parochie, zijn plekken waar zij geloofsverdieping en aansluiting bij gelijkgezinden kunnen vinden.

Het Pastoraal Team ziet graag meer van dit soort groepen ontstaan binnen de parochie en zal initiatieven nemen tot het samenbrengen van mensen in groepen. Bestaande groepen worden in kaart gebracht en gevraagd of zij open staan voor andere parochianen.

Hoewel deze groepen rond een pastor geconcentreerd kunnen zijn, is het eerder de bedoeling dat het zelfdragende groepen zijn waarin gelovigen zelf initiatief nemen. De groepen hoeven ook niet perse 'Kleine Kerkgemeenschappen' volgens een bepaalde methode te zijn, maar elke vorm van kleine gemeenschap of huisgroep wordt aangemoedigd. De parochie moet zichzelf meer gaan verstaan als een 'gemeenschap van gemeenschappen', waar een ieder gekend is.

Gezinszondagen

Wij kunnen nog altijd jaarlijks een voorbereiding op de Eerste H. Communie en H. Vormsel organiseren met een goede deelname. Daarnaast is er een wekelijkse Kindernevendienst die sommige periodes kwetsbaar is en sommige periodes goed loopt. Met name de vieringen tijdens de voorbereiding op de Eerste H. Communie en het H. Vormsel kunnen heel goed bezocht worden door gezinnen, wat altijd vreugdevol en inspirerend is.

Het Pastoraal Team wil deze positieve ervaring door het hele jaar aanbieden en is voornemens om in overleg met Kindernevendienst en ouders met regelmaat – bijvoorbeeld maandelijks – een Gezinszondag te organiseren. Een Gezinszondag kan bestaan uit het vieren van de Eucharistie, vervolgens een lunch samen en daarna een moment van ontmoeting en vorming in verschillende groepen (ouders, kinderen, tieners etc.).

Deelname aan bedevaarten

Bedevaarten zijn bij uitstek een activiteit die verdieping en verbondenheid oproepen in de deelnemers. Het Pastoraal Team wil actief aandacht geven aan bedevaarten die door het Bisdom en de parochie georganiseerd worden en waar mogelijk zelf hierin participeren.

4.3 Blijven verdiepen en verbreden van onze diaconale taak

Er zijn waardevolle diaconale activiteiten die worden ondernomen in de parochie. Zo worden er in de beide kerken voedingsmiddelen ingezameld voor de Voedselbank Plus Leidsche Rijn. Daarnaast zijn er vanuit de parochie contacten met bewoners van het asielzoekerscentrum in Utrecht en organiseren parochianen voor een aantal van hen vervoer per auto om aan vieringen en andere parochieactiviteiten deel te kunnen nemen. Verder organiseert de Parochiële Caritasinstelling (PCI) onder meer een goed lopende kerstpakkettenactie.

Naast deze activiteiten kan men ook het onderhoud en de dagelijkse openstelling van de beide parochiële begraafplaatsen in Vleuten en De Meern als een diaconale dienst vanuit de parochie beschouwen. Door zorg te dragen voor toegankelijke en goed verzorgde begraafplaatsen biedt de parochie nabestaanden immers de ruimte om in alle rust hun verdriet te verwerken en de doden te gedenken. We kunnen dus met dankbaarheid kijken naar het goede werk dat al vanuit onze parochie gebeurt. Deze diaconale initiatieven willen we de komende jaren graag voortzetten en verder uitbouwen en versterken.

In het verband RK Diaconaat Utrecht (RKDU) werkt de Parochie Licht van Christus op diaconaal vlak samen met de Utrechtse Martinusparochie en de Gerardus Majellaparochie. In deze samenwerking zijn o.a. een papiercafé opgezet, waar om hulp gevraagd kan worden bij het lezen en invullen van belangrijke documenten, een inzameling van tweedehands smartphones voor hulpbehoevenden, en het verstrekken van gerepareerde, oudere laptops aan mensen die deze nodig hebben maar niet kunnen veroorloven.

Naast deze bestaande initiatieven mogen we ons laten uitdagen om de komende jaren te blijven zoeken naar nieuwe manieren om ons geloof hier in de parochie in concrete daden om te zetten. Een stap die in dit verband prioriteit heeft, is het vormen van een nieuwe parochiële bezoekgroep. Deze groep zal bestaan uit vrijwilligers die parochiebreed pastorale huisbezoeken afleggen. Zelfs een relatief bescheiden team van bijvoorbeeld vijf goed gevormde vrijwilligers die ieder zes huisbezoeken per jaar afleggen zou al dertig goede huisbezoeken aan onder meer eenzame parochianen kunnen opleveren. Het vormen van een dergelijke bezoekgroep past goed bij ons streven naar een meer zelfdragende parochiegemeenschap.

Het is ten slotte ook wenselijk om aansluiting te zoeken bij wat er buiten onze parochie om in het gebied van Vleuten, De Meern en Leidsche Rijn al gebeurt aan aandacht en zorg voor kwetsbare mensen. Deze bestaande initiatieven zouden we als parochie meer mogen ondersteunen. Dit kan zowel door praktische inzet vanuit de parochie als door het inzamelen van geld. Een goede samenwerking, zoals

die al bestaat met de Voedselbank Plus Leidsche Rijn, willen we ook graag aangaan met andere organisaties in onze omgeving.

4.4 Onze missionaire opdracht - Van kortstondig evenement naar duurzaam fundament *Blijvend*

contact

De parochie is een plek met veel contacten met mensen uit de omgeving. Met regelmaat mogen we nieuwe gezichten verwelkomen. We zien echter ook dat veel van deze mensen kortstondige voorbijgangers zijn, die de parochie op specifieke momenten van pastoraat en ontmoeting waarderen, maar daarna toch weer uit zicht verdwijnen. Denk hierbij o.a. aan het ontvangen van de initiatiesacramenten en de voorbereiding hierop – de Doop, de Eerste H. Communie en het Vormsel. Verder noemen wij huwelijken en uitvaarten, maar ook bijzondere vieringen en activiteiten in de sterke tijden zoals de Boeteviering met Ziekenzalving, Lichtjesroute, Sintmaartenviering en Kinderkerstspellen. Ook individuele diaconale hulp die de parochie biedt en ruimere diaconale projecten waar zij aan deelneemt leiden tot nieuwe ontmoetingen en tijdelijke contacten.

De vraag is of er genoeg gebruik gemaakt wordt van de kansen die dergelijke contactmomenten insluiten. Is de geloofsgemeenschap voldoende alert en toegerust om met mensen die nieuw zijn of incidenteel komen een goed contact op te bouwen wat kansrijk is voor een intensievere betrekking? Oftewel hoe kunnen we van een aantrekkelijk maar kortstondig evenement, een dieper en duurzaam fundament maken?

Een eerste stap is om ons als parochie bewust te zijn van deze kansrijke missionaire momenten. Hoe heten wij deze mensen welkom? Welk vervolgtraject kunnen wij aanreiken? Welke informatie reiken wij aan zodat wij sporadische voorbijgangers kans geven ons te leren kennen? Deze vragen zullen bijzondere aandacht krijgen.

Heldere communicatie

Een missionaire kerk is ook een kerk die haar 'schat' zichtbaar kan maken, die goed kan communiceren en laten zien waarom zij zinvol en relevant is. Het Pastoraal Team is voornemens om met behulp van vaardige parochianen te kijken naar de media waar wij als parochie gebruik van maken om deze indien nodig te vernieuwen.